

Sygn. akt IV CSK 763/15

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Misiurek (przewodniczący)

SSN Anna Owczarek

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku T. C.
przy uczestnictwie K. C.
o podział majątku wspólnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 16 września 2016 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w O.
z dnia 30 października 2013 r.,

**uchyla zaskarżone postanowienie i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w O. do ponownego rozpoznania i
orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy postanowieniem z dnia 9 lipca 2013 r. dokonał podziału majątku wspólnego po ustaniu ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej wnioskodawczynie, T. C., i jej byłego męża, K. C. W postanowieniu tym Sąd Rejonowy ustalił, że przedmiotem majątku wspólnego jest zabudowana nieruchomość położona w miejscowości M. o wartości 284.558,00 zł i przyznał tę nieruchomość na wyłączną własność wnioskodawczynie, z obowiązkiem spłaty przez nią byłego męża w wysokości 142.279,00 zł, w trzech ratach (50.000, 55.000, 42.279), ostatnia płatna do 31 grudnia 2015 r.

Apelację wnioskodawczynie Sąd Okręgowy oddalił postanowieniem z dnia 30 października 2013 r.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczynie zarzuciła postanowieniu Sądu Okręgowego naruszenie art. 46 k.r.o. w związku z art. 1035 i 212 § 2 k.c. przez przyjęcie, że w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd może przyznać uczestnikowi na wyłączną własność składnik majątku wbrew jego woli i obciążyć go obowiązkiem spłaty wobec innego uczestnika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

T. C. we wniosku o podział majątku wspólnego zażądała przyznania jej wspólnej nieruchomości na wyłączną własność, z obowiązkiem spłaty byłego męża, i wystąpiła o rozliczenie poczynionych przez nią nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny. Żądanie przyznania jej nieruchomości na wyłączną własność ponawiała w toku postępowania przed Sądem Rejonowym kilkakrotnie (w dniach 14 grudnia 2011 r., 21 sierpnia i 5 grudnia 2012 r., 30 stycznia i 20 marca 2013 r.). Ostatecznie jednak wycofała się z tego żądania. Po przedłożeniu przez biegłego uzupełniającej opinii co do wartości wspólnej nieruchomości przedstawiła w dniu 18 czerwca 2013 r. propozycję ugody: oddania jej nieruchomości na wyłączną własność na określonych przez nią warunkach, a gdyby były mąż nie zaakceptował tych warunków - przyznania przez sąd nieruchomości jemu na wyłączną własność, z obowiązkiem spłaty na jej rzecz, lub zarządzenia przez sąd sprzedaży nieruchomości i podziału uzyskanej ze sprzedaży sumy po połowie, oraz

zasądzenia od byłego męża 121.042,50 zł tytułem zwrotu nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny. Były mąż propozycji ugody nie przyjął. Nie był też zainteresowany uzyskaniem nieruchomości na wyłączną własność. Wnioskodawczyni stanowisko co do braku w tych okolicznościach zgody na przyznanie jej nieruchomości na wyłączną własność, z obowiązkiem spłaty byłego męża, podtrzymała na rozprawie w Sądzie Rejonowym w dniu 5 lipca 2013 r. W załączniku do protokołu z tej rozprawy swe stanowisko co do podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości sprecyzowała w ten sposób, że wniosła o dokonanie podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży w stosunku: 70% dla niej, a 30% dla byłego męża.

W tym stanie rzeczy, wobec ostatecznego braku zgody wnioskodawczyni na przyznanie jej nieruchomości na wyłączną własność, z obowiązkiem spłaty byłego męża, nie było podstaw do dokonania podziału majątku wspólnego tak, jak to uczynił Sąd Rejonowy, a zaakceptował Sąd Okręgowy. Według utrwalonej w orzecznictwie Sądu Najwyższego wykładni art. 46 k.r.o. w związku z art. 1035 i 212 § 2 k.c., w postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej sąd nie może przyznać uczestnikowi postępowania prawa majątkowego bez jego zgody i zasądzić od niego na rzecz innego uczestnika spłaty lub dopłaty. Bez znaczenia są tu przyczyny odmowy zgody i wszelkie inne okoliczności (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia: 4 listopada 1998 r., II CKN 347/98, 8 sierpnia 2003 r., V CK 174/02 i 14 listopada 2012 r., II CSK 187/12). W szczególności bez znaczenia są tu takie okoliczności - na które powoływały się w sprawie sądy *meriti* – jak: odwołanie przez wnioskodawczynię wyrażanej wcześniej zgody dopiero w końcowej części postępowania, miejsce położenia nieruchomości w rodzinnej miejscowości wnioskodawczyni i skłócenie pochodzącego z innej miejscowości jej byłego męża z rodziną wnioskodawczyni zamieszkałą w miejscowości, gdzie znajduje się nieruchomość, żądanie przez wnioskodawczynię nierównego podziału ceny uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości, pomimo niezłożenia wniosku o ustalenie nierównych udziałów, obawa uczestnika, że sprzedaż egzekucyjna nieruchomości wpłynie na zmniejszenie uzyskanej przez niego kwoty w porównaniu z sumą spłaty, stopień możliwości pozyskania środków majątkowych na spłatę, aprobatą przyznania

własności nieruchomości uczestnikowi niewyrażającemu na to zgody przez drugiego uczestnika.

Ze względu na zasadność podniesionego w skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzutu naruszenia art. 46 k.r.o. w związku z art. 1035 i 212 § 2 k.c. Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. jak w sentencji.

kc

db